

รายงานฉบับสมบูรณ์

การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการประเมินมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์
งานวิจัยโครงการวิจัยอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ ปี 2556

Analysis Synthesis and Total Economic Value of Tourism and
Service Industry Research Projects, of 2013

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธวิษ สุตสาคร และคณะ

กันยายน 2558

บทคัดย่อ

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจหลักที่สำคัญในการนำนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ รวมทั้งปฏิรูประบบการวิจัยของประเทศไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งผลจากการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนและกำหนดทิศทางในการสนับสนุนทุนวิจัยด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในระยะยาว ทำให้ทราบว่าประเด็นใดมีการศึกษาไปแล้ว และประเด็นใดควรมีการศึกษาเพิ่มเติม ไม่สนับสนุนทุนวิจัยซ้ำซ้อน นอกจากนี้ยังสามารถรวบรวมและจัดแยกประเด็นของผลการวิจัยด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการที่ได้รับทุน ทั้งยังทราบถึงการใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ ในรูปแบบของเส้นทางการท่องเที่ยวใหม่ และกิจกรรมการท่องเที่ยว

คณะนักวิจัยตระหนักถึงความสำคัญขององค์ความรู้ที่เกิดขึ้นจากโครงการวิจัยด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัย ในปี พ.ศ. 2556 จึงเห็นความสำคัญของการวิเคราะห์และสังเคราะห์งานวิจัยเหล่านั้นอย่างต่อเนื่องว่ามีความสอดคล้องตามกรอบยุทธศาสตร์การวิจัยการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ.2555 – 2559 และกรอบการวิจัยด้านการบริการจัดการการท่องเที่ยว ของ วช.ประจำปี พ.ศ. 2556 ซึ่งในงานวิจัยมีวัตถุประสงค์หลัก คือ 1) เพื่อวิเคราะห์ และสังเคราะห์ความสอดคล้องของงานวิจัยด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการที่ได้รับทุนสนับสนุนในปี พ.ศ.2556 2) เพื่อการประเมินมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ (วิเคราะห์การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์) ของงานวิจัยโครงการวิจัยอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ ปี 2555-2556 3) เพื่อคัดเลือกแผนงานวิจัยของโครงการวิจัยอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการที่ได้รับทุนในปี 2556 ที่สามารถเชื่อมโยงไปสู่การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ และ 4) เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบวิจัยด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวปี 2558

โดยการวิจัยครั้งนี้ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ ที่เป็นการวิเคราะห์และสังเคราะห์ผลการวิจัยของโครงการวิจัยด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ ที่ได้รับทุนสนับสนุนจาก สกว. ในปี พ.ศ.2556 จำนวน 29 แผนงาน โดยคณะผู้วิจัยได้แบ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ แบบวิเคราะห์เชิงปริมาณ และแบบวิเคราะห์เชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนงานวิจัยโครงการวิจัยอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการที่ได้รับทุนใน ปี 2556 และแผนงานวิจัยโครงการวิจัยอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการที่ได้รับทุนใน ปี 2555 ที่ได้รับการคัดเลือกจำนวน 7 แผนงาน และในปี 2556 จำนวน 1 โดยข้อมูลที่ได้จากการวิจัย คณะผู้วิจัยจะนำมาวิเคราะห์สังเคราะห์และนำเสนอผลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา รวมทั้งการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis) ตามประเด็นปัญหาที่กำหนดไว้

ในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ความสอดคล้องตามยุทธศาสตร์การวิจัยการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555 – 2559 ประกอบด้วย 3 ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 เร่งส่งเสริมการวิจัยวาระแห่งชาติทางการท่องเที่ยว ยุทธศาสตร์ที่ 2 สนับสนุนการวิจัยในพื้นที่ที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวและพื้นที่เชื่อมโยง และยุทธศาสตร์ที่ 3 การวิจัยเพื่อพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งกลไกการบริหารจัดการการวิจัยการท่องเที่ยว โดยจะจำแนกรายละเอียดใน 3 ข้อย่อย ดังนี้

1) สภาพทั่วไปของงานวิจัย 2) รายละเอียดความสอดคล้องตามยุทธศาสตร์ และ 3) สรุปผลการวิเคราะห์ ข้อมูลความสอดคล้องตามยุทธศาสตร์โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ทั้งนี้จากการวิเคราะห์ความสอดคล้องตามกรอบการวิจัยด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ประจำปี พ.ศ.2556 ของโครงการวิจัยอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ ที่ได้รับทุนในปี 2556 ที่ได้จำแนก ผลการวิเคราะห์เป็นผลลัพธ์เชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ พบว่าเป็นไปตามตัวชี้วัดที่ได้กำหนดไว้ทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ครบทุกตัวชี้วัด เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของ “แผนงานการวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ :การบริหารจัดการการท่องเที่ยว” ที่มุ่งให้เกิด องค์ความรู้และผลงานวิจัยด้าน การบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่ตอบสนองต่อยุทธศาสตร์การวิจัยการท่องเที่ยวแห่งชาติ (พ.ศ.2555– 2559) และได้แนวทางในการกำหนดกรอบการวิจัยด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยว รวมทั้งได้มีการสร้าง และ พัฒนากิจการด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวหรือนักวิจัยในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องเพิ่มขึ้น เพื่อสนับสนุนและ เพิ่มศักยภาพในการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทย

สำหรับการประเมินผลกระทบทางเศรษฐศาสตร์ สามารถแยกผลกระทบที่เกิดขึ้นจากงานวิจัยดังกล่าว นั้น ออกเป็น ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ ผลกระทบด้านสังคม/วัฒนธรรม และผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ดังนี้

ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของอุทยานการท่องเที่ยว ที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของชาติและแนวโน้มของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นที่ ต้องการของตลาดการท่องเที่ยวในระดับสากล และการพัฒนาศักยภาพของอุทยานนั้นต้องอยู่บนพื้นฐานของ ความเป็นตัวตนหรืออัตลักษณ์ของชาติ

ผลกระทบด้านสังคม/วัฒนธรรม การส่งเสริมรูปแบบการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับการเรียนเชิง วัฒนธรรมของชาติพร้อมทั้งการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ส่งเสริมความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาค อาเซียน

ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์และรักษาสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติที่จะ ได้รับผลกระทบจากการจัดการท่องเที่ยวการพัฒนา รูปแบบของการจัดการท่องเที่ยวที่ทำให้เกิดการอนุรักษ์ ทรัพยากรทางธรรมชาติ ในการเป็นต้นแบบที่ดีของการจัดการท่องเที่ยวที่มีการดูแลรักษาทรัพยากรไม่ให้เกิด การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์แต่เพียงอย่างเดียว แต่จะต้องมองความยั่งยืนที่จะทำให้สังคมหรือผู้ประกอบการใน อุตสาหกรรมท่องเที่ยว มีเข้าใจที่ดีในเรื่องดังกล่าวที่เป็นข้อจำกัดของการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศ กำลังพัฒนาที่มุ่งแต่การสร้างรายได้แต่ขาดการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่ดี

Abstract

The National Research Council of Thailand (NRCT) and the Thailand Research Fund (TRF) both see the importance in implementing the results obtained from national research projects. Among these are the findings from the research projects on “Long-term Management of Tourism” in Thailand, which are essential for both institutions to decide whether to make further planning and to provide necessary funding for such projects. Together, NRCT and TRF help gather and categorize data resulted from the funded research projects on tourism and service industry. These are useful information to commercially promote the new routes of tourism and activities in Thailand.

The research team at TRF recognizes the significance of the knowledge gained from the research projects on tourism management that were funded in 2013. The data have been analyzed and synthesized to see whether the findings from these research projects comply with the Strategic Framework of National Tourism Research Project 2012-2016 as well as with the NRCT’s Research Framework on the Management of Tourism 2013. Thus, the objectives of this research paper are as follows: (1) to analyze and synthesize the compliance of the research works on the tourism and service industry funded in 2013; (2) to estimate the economic values and commercial benefits gained from the research projects on tourism and service industry during 2012 – 2013; (3) to select from the research projects funded in 2013 the most appropriate research plan that is relevant for commercial promotion; and (4) to set an approach to a research project model for tourism management in 2015.

In analyzing and synthesizing 29 research plans and works that were funded by TRF in 2013, the researchers use qualitative and quantitative methods. The sample group is the two research plans on tourism and service industry funded in 2013 and 2012. From these research plans, one plan was selected from the 2013 funded research project and seven plans from the 2012 funded research project. The data from the research were synthesized and presented in descriptive statistics. Content analysis was also used accordingly.

There are 3 national strategies with which the research project need to comply: (1) to promote the national research agenda on tourism; (2) to support the local research that has potentials and that is compliable with the national strategy on tourism,

and (3) to develop and build strength in the tourism management mechanism for researches.

The findings from the compliance analysis show that all factors involved are quantitatively and qualitatively in accordance with the objectives of the research – i.e. they are responsive to the national development agenda and strategy for tourism (2012-2016); they also provide new foundation of knowledge about tourism in Thailand; they also help set forth an approach to a new model for the research on tourism management; and finally, they also create professionalism in researchers who work in the field of tourism management.

The impact of this research on the economy as a whole can be categorized as follows:

1. Economic impact: elevates the potential demand for tourism which is in alignment with the national development agenda that includes creative tourism, but does not tarnish the national identity.

2. Social and cultural impact: promotes cultural tourism and cooperation on tourism with neighboring ASEAN countries.

3. Environmental impact: promotes environmental preservation and ecological conservation; prevents commercial exploitation; emphasizes on sustainability.